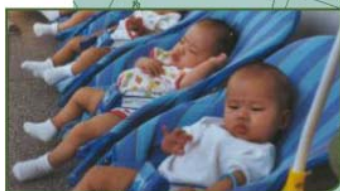

ADOPTIONSNÆVNETS

TILSYNSREJSE TIL ETIOPIEN

Rejseberetning vedrørende tilsynsrejse til Etiopien i perioden
13. – 22. oktober 2009

www.adoptionsnaevnet.dk

ADOPTIONS
nævnet

Adoptionsnævnets kontaktoplysninger:

Kristineberg 6

2100 Kbh. Ø

Tlf. 33 92 33 02

Adoptionsnævnet

2010

1. udgave

Publikationen kan hentes på www.adoptionsnaevnet.dk

INDHOLDSFORTEGNELSE

1. Indledning	4
Formålet med rejsen	4
Fakta om Etiopien	5
2. Adoptionsprocessen og dets aktører	6
Skematisk oversigt over adoptionsprocessen	7
3. De formidlende organisationers adoptionsformidling fra Etiopien	10
Omfanget af international adoption i Etiopien	10
Gennemgang af matchningssager fra Etiopien	11
Erfaringer fra rejsen	13
4. Adoptionsprocessen	13
Særligt vedrørende hittebørn	13
Særligt vedrørende frigivne børn	15
Matchningsprocessen	16
Behandlingen af sagen i MoWA	19
Behandlingen af sagen i retten	19
5. Den politiske og sociale kontekst	20
Myndighedernes indstilling til international adoption	20
Børn fra provinserne	21
6. Møder med myndigheder og organisationer	22
Ministry of Women Affairs	22
Ministry of Justice – Child Charity Agency	22
Politiet i Kirkos Subcity	23
Addis Abeba City Administration, Bole Subcity og Kebele	23
UNICEF Ethiopia	24
Den danske ambassade	25
7. Besøg på de etiopiske Børnehjem	25
AC Børnehjælps samarbejdsparter	26
KEBEBE TSEHAI	26
ALMAZ ASHINE CHILDREN AND FAMILY SUPPORT ASSOCIATION	27
KIDS CARE – CHILDREN’S WELFARE ASSOCIATION	28
SELE ENAT MAHIBER	29
EDEGET ORPHANAGE	30
DanAdopts samarbejdsparter	31
TIKURET LESETOCHI ENA LEHITSANAT MAHIBER	31
HOPE ORPHANAGE	32
ENAT ALEM	32
Helbredsoplysninger på børnene	34
Samlet vurdering af børnehjemmene	34
8. AC Børnehjælps ”Glade Børn i Grønne Oaser”	35
9. Konklusioner og anbefalinger	36

1. INDLEDNING

Som et led i nævnets tilsynsvirksomhed foretog Adoptionsnævnet i perioden 13. – 22. oktober 2009 en tilsynsrejse til Etiopien. Siden 2000 har nævnet årligt foretaget en informations- og tilsynsrejse til et af de lande, som de danske adoptionsformidlende organisationer har et samarbejde med.¹

På rejsen deltog følgende personer fra nævnet:

Formand, højesteretsdommer Vibeke Rønne

Nævnsmlem, børnepsykiater Lisbeth Kortegaard

Nævnsmlem, socialrådgiver Pia Eriksen

Kontorchef i Familiestyrelsen, Trine Hede

Fuldmægtig i Familiestyrelsen, Karin Rønnow Søndergaard

Delegationen var på rejsen ledsaget af AC Børnehjælp og DanAdopt. Fra organisationerne deltog:

Direktør Marianne Wung-Sung (DanAdopt)

Direktør Jonas Parello-Plesner (AC Børnehjælp)

Under besøget bistod de formidlende organisationers personale i Etiopien med at tolke fra Amhari til engelsk.

Programmet for rejsen er vedlagt som bilag.

Formålet med rejsen

Det primære formål med nævnets tilsynsrejse til Etiopien var at indsamle viden om praksis og regler i adoptionsprocessen i Etiopien, herunder særligt frigivelsesprocessen, samt de generelle procedurer de enkelte myndigheder følger i en adoptionssag.

Tilsynsrejsen blev tilrettelagt således, at nævnets delegation besøgte de relevante myndigheder i Etiopien, samt de fleste af de private børnehjem, som de danske formidlende organisationer samarbejder med. Endvidere mødtes delegationen med UNICEF og repræsentanter fra den danske ambassade i Addis Abeba med det formål at indsamle viden om den bredere sociale kontekst, som den internationale adoptionsvirksomhed i Etiopien aktuelt fungerer i.

Nævnet besøgte også Etiopien i 2004. Nævnet kunne dengang blandt andet konkludere, at den etiopiske adoptionslovgivning er baseret på princippet om, at adoptionen skal være til barnets bedste samt subsidiaritetsprincippet i international adoptionsammenhæng, hvor barnet i henhold til Haagerkonventionen² først bør adopteres internationalt, når alle muligheder for en national adoption er forsøgt. Endvidere

¹ Se <http://www.adoptionsnaevnet.dk/tal-og-publikationer/publikationer/rejseberetninger/> for nærmere information

² Danmark har tiltrådt Haagerkonventionen af 29. maj 1993 om beskyttelse af børn og om samarbejde med hensyn til internationale adoptioner. Konventionen er trådt i kraft i Danmark den 11. november 1997. Konventionsteksten findes på Haagerkonferencens hjemmeside: <http://www.hcch.net/e/conventions/text33e.html>

observerede nævnet, at det stigende antal internationale adoptioner i Etiopien afstedkom et øget behov for kontrol med frigivelsesprocessen.³

I løbet af de seneste år er Etiopien blevet et stadig mere centralt afgiverland i feltet af danske internationale adoptioner. AC Børnehjælp har formidlet adoption fra Etiopien siden 1990, mens DanAdopt startede sit formidlingsarbejde i landet i 2006. I 2008 var Etiopien det land, hvorfra flest børn blev hjemtaget af danske ansøgere (jf. kapitel 3). Endvidere har nævnet i 2008 beskæftiget sig med en række sager vedrørende adoptionsformidlingen fra Etiopien.

Som en del af forberedelserne til rejsen indkaldte og gennemgik nævnet i 2009 en række sager vedrørende børn hjemtaget fra Etiopien til Danmark. Hensigten var dels at skabe en overordnet karakteristik af adoptionssagerne fra Etiopien, dels at få konkretiseret adoptionsprocessens forløb i de enkelte sager.

Fakta om Etiopien

INDBYGGERTAL: CA. 85 MIO.

AREAL: 1.104.300 KM²

HOVEDSTAD: ADDIS ABEBA

DELER GRÆNSER MED DJIBOUTI, ERITREA, KENYA, SOMALIA OG SUDAN.

STATSFORM: FØDERAL REPUBLIK (TO-KAMMER SYSTEM)

STATSOVERHOVED: PRÆSIDENT GIRMA WOLDEGIORGIS (SIDEN 2001)

REGERINGSLEDER: PREMIERMINISTER MELES ZENAW (SIDEN 1995)

Kilde: CIA – the World Fact Book

Etiopien er et af verdens fattigste lande. Omkring 38 % af befolkningen lever under den ekstreme fattigdomsgrænse (mindre end 1 USD om dagen). Den etiopiske økonomi er meget afhængig af landbrugets vilkår, og mere end 80 pct. af befolkningen arbejder i landbrugssektoren. De seneste år er der sket en betydelig forbedring af væksten i den etiopiske økonomi, men der finder samtidig en stigende inflation og en udhuling af valutaeserverne sted.

Etiopien har udarbejdet en revideret fattigdomsstrategi, der løber fra 2006 til 2011. Strategien fokuserer på fattigdomsbekæmpelse gennem makroøkonomisk stabilitet, strukturreformer, bedre regeringsførelse og fødevarerikkerhed.

Nye programmer til modvirkning af akutte nødhjælpsbehov har de seneste år sænket antallet af personer, der er afhængige af nødhjælp, men Etiopien blev igen i

³ Du kan læse nævnets rejseberetning fra Etiopien i 2004 ved at klikke [her](#)

2008 hårdt ramt af tørke og mere end seks millioner skønnes at være afhængige af nødhjælp.

2. ADOPTIONSPROCESSEN OG DETS AKTØRER

Al adoptionsformidling til Danmark finder i øjeblikket sted fra Addis Abeba, som er én af de i alt to selvstyrende delstater i Etiopien. De centrale aktører i adoptionsprocessen i Addis Abeba er følgende:

- **Den centrale myndighed, Ministry of Women Affairs (MoWA):**
MoWA godkender matchningen, inden domstolen kan træffe afgørelse i adoptionsagen.
- **Det etiopiske justitsministerium:**
Udsteder licens til etiopiske og udenlandske institutioner til at formidle børn til international adoption.
- **Federal First Court (Lidetta High Court):**
Træffer den endelige afgørelse om adoption ved at godkende den adoptionskontrakt, der på forhånd er indgået mellem ansøgerne og barnets værge.
- **Addis Abeba City Administration (AACCA):**
Den overordnede myndighed i Addis Abeba. AACCA driver to børnehjem og godkender og fører tilsyn med de private børnehjem. Kontrollerer at dokumentationen er tilstrækkelig i sager med børn, der overdrages til børnehjemmene af deres biologiske forældre. Siden maj 2009 har det været AACCA's opgave at visitere hittebørn til de private børnehjem.
- **Subcities:**
Addis Abeba er opdelt i 10 subcities⁴. Subcity er den myndighed, der har ansvaret for at fremskaffe dokumentation fra kebelen om, hvorvidt de biologiske forældres situation er således, at det kan tillades, at barnet anbringes på en institution.
- **Kebele:**
Alle 10 subcities er opdelt i en række kebeler (99 kebeler i alt). Det er kebelen, der er praktisk ansvarlig for at afdække, om de biologiske forældres vilkår tillader, at barnet overdrages i en institutions varetægt.
- **Politiet:**
Er ansvarlig for at efterforske hittebørns baggrund. I hver subcity forefindes der en politikreds.
- **Børnehjemmene:**
AC Børnehjælp og DanAdopt samarbejder med en række børnehjem, der alle har tilladelse fra det etiopiske justitsministerium til at formidle børn til international adoption. DanAdopt samarbejder udelukkende med private bør-

⁴ Arada, Kirkos, Gullele, Kole Kerano, Akaki-Kality, Nefas Silk-Lafto, Lideta, Bole, Addis ketema, Yeka

nehjem, mens AC Børnehjælp også samarbejder med to offentlige børnehjem, Kebebe Tsehai og Kechene.

- **De danske formidlende organisationer:**

Foretager den konkrete matchning af børnene med de danske ansøgere.

Begge organisationer har et antal ansatte i Etiopien, som varetager en række konkrete opgaver i adoptionsprocessen.

Relevant lovgivning i Etiopien

Etiopien har ikke tiltrådt Haagerkonventionen. Ministry of Woman Affairs (MoWA) fungerer som den centrale myndighed på adoptionsområdet.

Den relevante lovgivning vedrørende international adoption i Etiopien er *The Revised Family Code, Proclamation of 2000*. Bestemmelser i denne, som har særlig betydning for adoption, følgende:

- Artikel 191: Barnets biologiske forældre skal afgive samtykke til adoptionen.
- Artikel 192: Såvel offentlige som private børnehjem kan give et barn i deres varetægt til adoption. Det påhviler børnehjemmene, at de inden en adoption fremskaffer tilstrækkelig information til myndighederne om barnets identitet, samt hvordan barnet er endt i institutionens varetægt.
- Artikel 193: Domstolen ikke må godkende en adoption, uden at MoWA har godkendt matchningen. Domstolen kan desuden bede MoWA om at foretage en ny undersøgelse af sagen, hvis de finder, at MoWAs undersøgelse ikke har været tilstrækkelig.

Skematisk oversigt over adoptionsprocessen

Led i processen	Beskrivelse	Involverede aktører
Ansøgernes sag sendes til Etiopien	Når ansøgerne er godkendt sendes deres sag til den formidlende organisations kontor i Etiopien Ansøgernes sager sendes ikke til myndighederne. MoWA og domstolen ser først ansøgernes sag efter den konkrete matchning er foretaget	Den formidlende organisations personale i Etiopien

Et hittebarn findes	<p>Findes et barn efterladt involveres politiet i sagen</p> <p>Politiet skal dokumentere, at barnet er abandonneret (efterladt), herunder efterforske barnets baggrund</p> <p>Politiet overdrager barnet i børnehjemmets varetægt</p>	<p>Politiet</p>
Barnets biologiske forældre vælger at overdrage barnet i børnehjemmets varetægt	<p>Den kebele, hvor barnets biologiske forældre har bopæl, undersøger, om de biologiske forældre har ressourcer til at tage vare på barnet</p> <p>Hvis kebelen gennem blandt andet vidneafhøringer kan bekræfte, at de biologiske forældre ikke har ressourcer til at tage vare på barnet, skal både subcity og Addis Abeba City Administration (AACCA) anerkende, at de biologiske forældre kan overdrage barnet i børnehjemmets varetægt</p>	<p>Kebele</p> <p>Subcity</p> <p>AACA</p>
Matchningen	<p>Når den etiopiske samarbejdspart har besluttet, at et konkret barn skal adopteres gennem den danske organisation, sender de oplysninger om barnet til organisationens kontor i Etiopien.</p> <p>Organisationens personale i Etiopien matcher herefter barnet med en konkret ansøger eller et ansøgerpar, der står øverst på ventelisten med en relevant godkendelse</p> <p>I de sager, hvor barnet er formidlet via et af de offentlige børnehjem, som Addis Abeba City Administration driver, foretager AACCA selv den konkrete matchning</p>	<p>Børnehjemmet</p> <p>Den formidlende organisations personale i Etiopien</p> <p>Addis Abeba City Administration</p>
Barnet overføres til transitbørnehjem	<p>I alle AC Børnehjælps sager overføres børnene som hovedregel til organisationens transitbørnehjem, når den etiopiske samarbejdspart har besluttet, at barnet skal formidles til international adoption via AC Børnehjælp</p> <p>Hos DanAdopt overføres der alene børn fra Enat Alem til DanAdopts børnehjem. Fra DanAdopts to øvrige samarbejdsparter bliver børnene som udgangspunkt på børnehjemmet, indtil de overdrages til ansøgerne</p>	<p>Børnehjemmet</p> <p>Den formidlende organisations personale i Etiopien</p>
Adoptionskontrakten	<p>Hvis ansøgerne samtykker til matchningen, indgår den formidlende organisations personale på vegne af ansøgerne en såkaldt <i>Adoption Agreement</i> (adoptionskontrakt) med børnehjemmet</p> <p>Adoptionskontrakten er den præmis, som adoptionen hviler på (artikel 181 i <i>The Revised Family Code</i>).</p>	<p>Børnehjemmet</p> <p>Den formidlende organisations personale i Etiopien</p>

<p>Den formelle godkendelse af matchningen</p>	<p>Den formidlende organisations personale sender herpå adoptionskontrakten til MoWA sammen med ansøgernes sag og barnets sag</p> <p>Det er børnehjemmenes opgave at tilvejebringe MoWA den eksisterende information om barnets baggrund og de lokale myndigheders undersøgelser vedrørende barnets forhold</p> <p>MoWA undersøger, om ansøgerne imødekommer de krav, som etiopisk lovgivning stiller til udenlandske adoptionsansøgere, samt vurderer om oplysningerne om barnets baggrund opfylder de gældende krav</p> <p>MoWA sender deres kommentarer direkte til retten</p>	<p>MoWA</p>
<p>Domstolens behandling af adoptionssagen</p>	<p>Den formidlende organisations personale sender adoptionskontrakten og sagen til retten</p> <p>Det er børnehjemmenes opgave at tilvejebringe retten den eksisterende information om barnets baggrund og de lokale myndigheders undersøgelser vedrørende barnets forhold</p> <p>Kort tid herefter fastsættes en retsdato</p> <p>Retten modtager MoWAs kommentarer direkte fra MoWA</p> <p>Retten kan sende sagen tilbage til MoWA, hvis der efter rettens opfattelse er aspekter i sagen, der ikke er tilstrækkeligt belyst</p> <p>I sager med frigivne børn skal de biologiske forældre som udgangspunkt møde i retten og give samtykke til adoptionen. Domstolen kan fuldføre adoptionen uden forældrenes samtykke, hvis det vurderes til barnets bedste</p> <p>Når retten finder sagen tilstrækkeligt belyst bekræfter dommeren adoptionskontrakten og adoptionen er gennemført</p>	<p>Federal First Court</p>
<p>Efter rettens afgørelse</p>	<p>Organisationens personale sender sagen til MoWA, der giver tilladelse til, at der udstedes ny fødselsattest på barnet og et pas i adoptivforældrenes navn</p>	<p>Den formidlende organisations personale i Etiopien</p> <p>MoWA</p>
<p>Hjemtagelsen</p>	<p>Efter rettens afgørelse kan ansøgerne rejse til Etiopien</p> <p>AC Børnehjælps ansøgere får som hovedregel overdraget barnet på transitbørnehjemmet</p> <p>DanAdopts ansøgere får overdraget barnet enten på det etiopiske børnehjem eller på transitbørnehjemmet</p>	<p>Børnehjemmet</p> <p>Den formidlende organisations personale i Etiopien</p>

3. DE FORMIDLENDE ORGANISATIONERS ADOPTIONSFORMIDLING FRA ETIOPIEN

AC Børnehjælp har formidlet adoption fra Etiopien siden 1990, mens DanAdopt startede sit formidlingsarbejde herfra i 2006. Begge organisationer har tilladelse fra de etiopiske myndigheder til at formidle børn til international adoption fra Etiopien til Danmark.

AC Børnehjælp samarbejder aktuelt med to offentlige børnehjem (Kechene og Kebebe Tsehai) og fem private børnehjem (Kids Care, Almaz Children and Family Support Organization, Sele Enat Mahiber, Edeget Orphanage og Missionaries of Charity). DanAdopt samarbejder med tre private børnehjem (Hope Orphanage, Enat Alem og Tikuret).

Begge organisationer har et transitbørnehjem i Addis Abeba. Alle de børn, der formidles via AC Børnehjælp, flyttes fra det etiopiske børnehjem til transitbørnehjemmet, når det er blevet bestemt, at barnet skal formidles til adoption gennem AC Børnehjælp. DanAdopts transitbørnehjem rummer primært børn fra Enat Alem, da det er deres største samarbejdspart i Etiopien. Det er således ikke alle børn, som formidles via DanAdopt, der overflyttes til transitbørnehjemmet.

DanAdopt betaler for barnets pleje, mad og medicin i perioden fra matchningen til formidlingen. AC Børnehjælp har forpligtiget sig til at yde økonomiske bidrag til børnehjemmenes daglige drift, samt forbedringer og vedligeholdelse. De formidlende organisationer har oplyst, at der herudover ikke forefindes faste aftaler om økonomisk støtte.

Omfanget af international adoption i Etiopien

Siden 2000 er antallet af internationale adoptioner fra Etiopien steget markant. I 2000 blev der formidlet 227 børn til international adoption. I 2007 var antallet steget til 2565 børn.

Nævnet havde på sin tilsynsrejse i 2004 fokus på den stigende udvikling i antallet af internationale adoptioner i Etiopien. På daværende tidspunkt fandt AC Børnehjælps formidling overvejende sted i samarbejde med de offentlige børnehjem. Nævnet vurderede på denne baggrund i 2004, at antallet af adoptioner fra Etiopien til Danmark ville falde, da det etiopiske politi i videre omfang overdrog hittebørnene til de private børnehjem.

Siden 2004 er antallet af børn, der formidles fra Etiopien til Danmark steget, og de formidlende organisationer samarbejder nu næsten udelukkende med private institutioner, og antallet af børn formidlet via de offentlige børnehjem er minimalt.

Danske adoptioner i Etiopien har oplevet en fordobling i 2003 og i 2008. Tabellen på næste side viser antallet af børn, der er adopteret fra Etiopien til Danmark i perio-

den 2000-2008. Som det ses heraf, steg antallet af børn markant i 2004, hvor det samlede antal internationale adoptioner i Etiopien blev mere end tredoblet.

UDVIKLINGEN I ANTALLET AF INTERNATIONALE ADOPTIONER I ETIOPIEN 2000-2008

	2008	2007	2006	2005	2004	2003	2002	2001	2000
Det samlede antal børn adopteret til udlandet fra Etiopien	Ikke oplyst	2565	2001	1558	1407	373	308	377	227
Antal børn fra Etiopien til Danmark	92	39	38	30	41	40	20	22	26
Procentdel af det samlede antal børn hjemtaget til Danmark	23 % <i>395 børn</i>	9 % <i>429 børn</i>	8 % <i>448 børn</i>	5 % <i>586 børn</i>	8 % <i>527 børn</i>	8 % <i>522 børn</i>	3 % <i>609 børn</i>	3 % <i>631 børn</i>	4 % <i>697 børn</i>

Kilde: De formidlende organisationer og ISS-CIR

Gennemgang af matchningsager fra Etiopien

Ifølge oplysninger fra de formidlende organisationer blev der i perioden januar-maj 2009 hjemtaget i alt 73 børn fra Etiopien til Danmark. Sammenlignet med feltet af børn, der blev hjemtaget fra Etiopien til Danmark i perioden fra og med januar 2007 til og med maj 2008 er andelen af hittebørn steget betydeligt. Hvor hittebørnene i denne periode udgjorde omkring 57 %, var procentdelen steget til 81 % i perioden fra og med januar til og med maj 2009.

BEGGE ORGANISATIONER – JANUAR 2007 – MAJ 2008

	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Hittebørn	40	4	44
Frigivet	20	11	31
Forældreløs (orphan)	0	2	2
I alt	60	17	77

BEGGE ORGANISATIONER – JANUAR- MAJ 2009

	AC Børnehjælp	DanAdopt	I alt
Hittebørn	31	28	59
Frigivet	2	11	13
Forældreløs (orphan)	0	1	1
I alt	33	40	73

Som et led i forberedelserne til rejsen indkaldte nævnet en række matchningssager fra de formidlende organisationer vedrørende børn hjemtaget fra Etiopien i perioden 1. januar – 18. maj 2009.

Nævnet gennemgik herefter i alt 28 matchningssager, der tilsammen omfattede 29 børn, da en enkelt sag vedrørte et søskendepar. Hensigten med gennemgangen var at skabe et generelt overblik over adoptionsprocessen i Etiopien, herunder særligt frigivelsesprocessen. Endvidere var fokus rettet mod børnenes alder og helbreds-mæssige forhold.

Generelt kan bemærkes følgende om sagerne:

- ◆ Gennemgangen vedrørte 16 piger og 13 drenge
- ◆ Størstedelen af børnene var hittebørn (21 af de 29 børn var hittebørn)
- ◆ 22 børn blev vurderet inden for en almen godkendelse, mens syv børn blev vurderet uden for en almen godkendelse på grund af alder, to børn på grund af søskendeforhold og et enkelt barn på grund af tvivl om de etiopiske helbredsoplysninger
- ◆ Mange børn var spæde på tidspunktet for anbringelsen. 20 børn var ved ankomsten til det etiopiske børnehjem under én måned gamle. På matchningstidspunktet var 19 børn under seks måneder gamle

I ingen af sagerne fra AC Børnehjælp forelå der oplysninger om barnets helbredsforhold, inden barnets ankomst til AC Børnehjælps transitbørnehjem, hvor alle børn, som AC Børnehjælp formidler, som hovedregel overføres til, når den etiopiske samarbejdspart har besluttet, at barnet skal formidles til adoption via AC Børnehjælp. Beskrivelsen af disse børn spændte således over et noget begrænset tidsrum.

Under gennemgangen var der særligt fokus på at undersøge, hvorvidt hittebørnene blev bragt i forslag til ansøgerne efter de to måneder, der efter etiopiske regler skal gå, fra politiet har fundet barnet til barnet kan bortadopteret. Ifølge internt direktiv fra MoWA af 31. maj 2008 må hittebørn ikke bortadopteret før to måneder efter, at barnet er fundet⁵. Politiet i den subcity, hvor barnet er fundet, skal bekræfte at barnet er blevet fundet efterladt. De lokale myndigheder skal undersøge barnets sag og

⁵ "(...) the child who has been found abandoned should not be given on adoption before two months have elapsed since he was found" (MoWA direktiv af 31. maj 2008)

bekræfte barnets situation, før der kan ske en adoption. Det fremgik af to sager fra DanAdopt, at denne frist ikke var blevet overholdt i disse sager.

Den endelige afrapportering af nævnets gennemgang af de pågældende sager vil fremgå af nævnets årsberetning for 2009.

ERFARINGER FRA REJSEN

På rejsen mødtes delegationen med følgende myndigheder:

- ◆ Ministry of Women Affairs
- ◆ Ministry of Justice, Child Charity Agency
- ◆ Addis Abeba City Administration, Women Affairs Bureau
- ◆ Bole Sub City, Woman Affairs Bureau
- ◆ Kebele under Kirkos Sub City, Social Court
- ◆ Politiet i Kirkos Sub City

Under besøget fik to rejsedeltagere desuden mulighed for at overvære et retsmøde i Lidetta High Court.

Delegationen besøgte endvidere i alt 10 børnehjem, hvoraf 8 var de formidlende organisationers samarbejdspartner og 2 var de formidlende organisationers transit-børnehjem. Delegationen havde endvidere møder med den danske ambassadør og flere medarbejdere fra ambassaden i Addis Abeba, samt repræsentanter fra UNICEF Ethiopia.

Delegationen besøgte herudover også AC Børnehjælps og DanAdopts kontorer i Addis Abeba.

4. ADOPTIONSPROCESSEN

Særligt vedrørende hittebørn

Som det fremgår af den skematiske oversigt i kapitel 2 om adoptionsprocessen, er det politiet, der overdrager hittebørn til et konkret børnehjem.

Indtil maj 2009 kunne politiet overdrage de fundne børn direkte til et børnehjem efter eget valg, uanset om dette børnehjem var privat eller offentligt. Ledende Child Investigation Officer, Mrs. Mamo, hos politiet i Kirkos Subcity oplyste på et møde, at de inden maj 2009 almindeligvis ringede rundt til børnehjemmene i deres distrikt,

og meddelte, at der var fundet et hittebarn. Det børnehjem, der først ankom til politistationen, fik derpå overdraget barnet i sin varetægt.

Delegationen blev fra flere sider under rejsen oplyst om, at denne procedure var blevet ændret i maj 2009. Baggrunden for denne ændring var, at Lidetta High Court tidligere på året havde bedt politiet undersøge det forhold, at der i tre subcities - Lidetta, Addis Ketema og Kirkos – forekom et usædvanligt stort antal hittebørn sammenlignet med antallet i de øvrige seks subcities. Domstolen havde endvidere registreret en diskrepans mellem antallet af registrerede hittebørn ved domstolen og antallet af politirapporter vedrørende hittebørn. Efter sigende ændrede politiets øverste ledelse efter denne undersøgelse proceduren ved overleveringen af hittebørn.

Siden maj 2009 kan politiet i alle distrikter i Addis Abeba ikke længere overdrage børnene direkte i et vilkårligt børnehjems varetægt, men skal i alle sager indlevere det konkrete barn på det offentlige børnehjem, Kebebe Tsehai. Procedureændringen blev bekræftet af de fleste børnehjem og de lokale myndigheder i Addis Abeba, som delegationen mødtes med. MoWA havde dog intet kendskab til den ændrede procedure.

De private børnehjem har dog efter maj 2009 fortsat fået hittebørn i deres varetægt. Ifølge Mrs. Genet Tadese – leder af afdelingen Women and Children's Affairs Bureau i AACCA – har AACCA selv kompetence til at overføre børnene til de private børnehjem, hvis Kebebe Tsehai ikke har kapacitet til at tage vare på alle de børn politiet indleverer.

Det fremstod uklart, hvor politiet helt konkret indleverede hittebørnene. Da delegationen besøgte Kebebe Tsehai, der er AC Børnehjælps samarbejdspart, gav lederen Mr. Aschenaki udtryk for, at antallet af indleverede hittebørn på Kebebe Tsehai var faldet siden maj 2009. Dog gav en række andre børnehjem, politiet i Kirkos Subcity samt Bole Subcity Women Affairs Bureau udtryk for, at børnene blev indleveret direkte hos Kebebe Tsehai af politiet, inden de blev overført til et privat børnehjem. Samtidig oplyste lederen af et af de private børnehjem, som delegationen besøgte, at de stadig modtog børn direkte fra politiet eller fra det hospital, hvor barnet var blevet efterladt.

Det blev under rejsen aldrig præciseret for delegationen, hvorledes proceduren helt konkret forløber fra hittebarnet er indleveret til AACCA eller Kebebe Tsehai, til barnet er overført til et privat børnehjem, og i hvilket omfang, der stadig overleveres hittebørn direkte til de private børnehjem. Det fremgik heller ikke, hvilke parametre AACCA/Kebebe Tsehai anvender, når de vurderer om et konkret barn skal blive på Kebebe Tsehai eller skal overføres til et privat børnehjem. Det stod heller ikke klart efter rejsen, om AACCA/Kebebe Tsehai må modtage eller yde økonomiske vederlag i denne forbindelse. Under den tidligere procedure var det politiets overdragelsesdokument, der de facto gjorde børnehjemmet til barnets værge, og dermed gjorde børnehjemmet kompetent til at bortadoptere barnet. Det blev under rejsen heller ikke klargjort, hvilket dokument, der fremover må betragtes som de facto værge-

mål. Nævnet har efter rejsens afslutning bedt den danske ambassade om at hjælpe med at tilvejebringe blandt andet disse supplerende oplysninger om processen. Udfaldet af denne forespørgsel vil fremgå af nævnets årsberetning for 2010.

Nævnets forudgående bekymring omkring politiets rolle i adoptionsprocessen synes dermed at være blevet irrelevant i et fremadrettet perspektiv, da kompetencen til at anbringe hittebørnene nu er placeret hos AACCA eller Kebebe Tsehai. Det er således på nuværende tidspunkt tilsyneladende disse to aktører, der spiller den helt centrale rolle i sager med hittebørn.

Det skal bemærkes, at AACCA på et møde oplyste, at de sager, der vedrører hittebørn fundet inden maj 2009, kan behandles efter den tidligere procedure, hvor politiet havde kompetence til at overdrage et hittebarn direkte i et privat børnehjems varetægt uden om AACCA.

Særligt vedrørende frigivne børn

I adoptionssagerne fra Etiopien finder der forud for domstolsbehandlingen ikke en specifik frigivelsesproces sted. Den biologiske forælder skal inden adoptionen have tilladelse fra myndighederne til at overdrage barnet i børnehjemmets varetægt, men som tidligere nævnt afgiver de biologiske forældre først et egentligt samtykke til adoptionen under retsmødet.

I sager med frigivne børn er det som nævnt i kapitel 3 de lokale myndigheder, der har ansvaret for at godtgøre, at barnets biologiske forældre ikke kan tage vare på barnet, og at barnet derfor kan anbringes på et børnehjem. Hvis kun den ene forælder er i live, skal der føres bevis hos de lokale myndigheder for, at den anden forælder enten er død eller forsvundet.⁶

Kebeles opgaver

Som beskrevet i kapitel 2, finder den konkrete undersøgelse af de biologiske forældres forhold sted i den kebele, hvor barnets biologiske forældre har bopæl. Der stilles krav om, at de lokale myndigheder skal kunne bekræfte, at barnet er forladt og ikke har slægtninge, der kan tage vare på det.

Delegationen blev på et møde med dommer Mrs. Zergeberia ved den sociale domstol i Kebele under Kirkos Subcity oplyst om processen i kebele. Når de biologiske forældre henvender sig til kebele for at få tilladelse til at overdrage deres barn i et børnehjems varetægt, kortlægger kebele de biologiske forældres forhold gennem blandt andet afhøring af tre vidner fra lokalområdet, der skal kunne bekræfte forældrenes manglende muligheder for at tage vare på barnet. Ifølge Mrs. Zergeberia kan forældrene selv vælge hvilket børnehjem, de ønsker at overdrage barnet til. Oftest har de besluttet sig for, hvor barnet skal placeres, inden de henvender sig hos kebele. Det er dog Addis Abeba City Administration, der har den endelige kompetence til at tildele børnehjemmet værgemål over barnet. Ifølge Mrs. Zergeberia kan de

⁶ Internt direktiv fra MoWA af 31. maj 2008

biologiske forældre dog placere barnet på børnehjemmet, når kebelen har lavet sin indstilling til Sub City.

Sub Citys opgaver

Kebelen indstiller herpå til Sub City, at forældrenes situation afstedkommer, at de kan overdrage barnet til børnehjemmet. Når Sub City har modtaget kebelens indstilling og dokumentation i sagen, sikrer Sub City, at kebelen har fortaget de nødvendige undersøgelser. Lederen af Bole Subcity Women Affairs Bureau, Mrs. Zaide, oplyste på et møde delegationen, at subcity søger at få forældrene til at beholde barnet, og i det omfang, det er muligt, ydes der økonomisk støtte til familien. Sub City taler i den forbindelse med både de biologiske forældre og de vidner, der har bekræftet forældrenes vilkår over for kebelen. Hvis forældrene stadig ønsker at give barnet fra sig, sender Sub City sagen videre til AACAs Women Affairs Bureau, der giver den endelige tilladelse til, at forældrene kan give barnet fra sig, og at barnet kan overdrages i børnehjemmets varetægt.

Endelig tilladelse i Addis Abeba City Administration

Det er AACAs, der udsteder tilladelse til, at barnet må opholde sig på det konkrete børnehjem, uanset om barnet har opholdt sig på børnehjemmet siden kebelens behandling af sagen.

Matchningsprocessen

Delegationen fik følgende oplysninger om organisationernes rolle i matchningsprocessen på møder med henholdsvis AC Børnehjælps og DanAdopts personale i Etiopien.

Delegationen mødte under rejsen en række af de formidlende organisationers personale i Addis Abeba. Fra AC Børnehjælp mødte delegationen kontaktperson Mrs. Yetinayet Ayele, kaldet Yeti, der tager sig af det overordnede arbejde for AC Børnehjælp i Etiopien, samt hendes assistent Mr. Daniel Getachew. Yeti har fungeret som AC Børnehjælps kontaktperson siden 1998.

Billede fra AC Børnehjælps kontor i Addis Abeba.

Til venstre ses Mrs. Yeti Ayele og til højre Mr. Daniel Getachew

Delegationen mødte også DanAdopts kontaktperson, Ms. Dikinesh Hadgu, kaldet Dinkai, samt regnskabsfører Mrs. Meaza Fantahun. Dinkai har været DanAdopts kontaktperson siden 2008.

Billede fra DanAdopts kontor i Addis Abeba.

Til højre ses Mrs. Meaza Fantahun og til venstre Ms. Meron Mekonnen

DANADOPTS MATCHNINGSPROCEDURE

Ansøgernes sag opbevares på DanAdopts kontor i Addis Abeba og sendes således ikke til de etiopiske samarbejdsparter. Når en af DanAdopts samarbejdsparter har besluttet, at et konkret barn skal adopteres via DanAdopt, kontakter de DanAdopts kontaktperson, som matcher barnet med den ansøger eller det ansøgerpar, der står øverst på ventelisten og har en aldersrelevant godkendelse. Børnehjemmet ser ikke ansøgernes sag. Derefter sendes matchningsforslaget til DanAdopts kontor i Danmark.

De formidlende organisationers personale i Addis Abeba.

På billedet ses fra venstre Mrs. Yeti Ayele (AC Børnehjælp), Mrs. Meaza Fantahun (DanAdopt) og Ms. Dinkinesh Hadgu (DanAdopt)

AC BØRNEHJÆLPS MATCHNINGSPROCEDURE

Ansøgernes sag sendes ud til børnehjemmene. Nogle sager sendes kun til ét børnehjem, mens andre sager sendes til flere. Når den etiopiske samarbejdspart har bestemt, at et konkret barn skal formidles til international bortadoption via AC Børnehjælp, kontakter de AC Børnehjælps kontor i Addis Abeba. AC Børnehjælps personale oplyser dernæst til samarbejdsparten, hvilken ansøger eller ansøgerpar, der står øverst på AC Børnehjælps venteliste og har en aldersrelevant godkendelse. Hvis børnehjemmet er enig i matchningen, sendes matchningsforslaget til AC Børnehjælps kontor i Danmark.

På baggrund af disse oplysninger er det således efter nævnets opfattelse den formidlende organisation, der foretager den reelle matchning i både AC Børnehjælps og DanAdopts sager. I de tilfælde, hvor de formidlende organisationer selv matcher et

konkret barn med konkrete ansøgere, fremgår det af den nye vejledning om adoption af 1. oktober 2009, afs. 10.1.2, at den formidlende organisation kan stille barnet direkte i forslag til de ansøgere, der står først på ventelisten, hvis det er organisationens vurdering, at barnet falder inden for ansøgernes godkendelse.⁷

Hvis ansøgerne accepterer matchningen, indgår børnehjemmet og den formidlende organisations kontaktperson en såkaldt adoptionskontrakt – *Contract of Adoption*. Børnehjemmet er væerge for barnet og kontaktpersonen repræsenterer ansøgerne.

Behandlingen af sagen i MoWA

Når den reelle matchning er afsluttet med adoptionskontraktens udfærdigelse, sender den formidlende organisations personale i Etiopien sagen til MoWA, der foretager den formelle godkendelse af matchningen. MoWA oplyste på et møde, at MoWA, ud over at undersøge om ansøgerne opfylder de etiopiske krav til udenlandske adoptanter, gennemgår alle akter i barnets sag. I visse tilfælde beder MoWA politiet om yderligere at efterforske sager med hittebørn. Dette kan eksempelvis ske i sager, hvor dokumentationen ikke er fyldestgørende. MoWA oplyste, at de ofte afviser adoptionssager på denne baggrund. Det er MoWA og ikke domstolen, der kommunikerer med de undersøgende myndigheder i adoptionssager vedrørende hittebørn

Hvis MoWA godkender matchningen, sender de dokumenterne direkte til domstolen. I nogle tilfælde sender retten sagen retur til MoWA, hvis den tvivler på rigtigheden af et eller flere dokumenter i sagen. MoWA oplyste desuden, at retten kun sender sager vedrørende hittebørn retur til MoWA. Domstolen undersøger om dokumentationen i de enkelte sager er korrekt, men iværksætter ikke selv yderligere undersøgelser af de forudgående led i adoptionsprocessen

Behandlingen af sagen i retten

Lidetta High Court i Addis Abeba er den føderale domstol i første instans og her behandles alle adoptionssager i Etiopien. Retten skal vurdere om adoptionskontrakten kan godkendes. Når retten har modtaget MoWA's godkendelse af matchningen, vurderer retten, om den kan godkende adoptionskontrakten og dermed endeligt gennemføre adoptionen. Hvis retten godkender adoptionskontrakten, er adoptionen gennemført.

To medlemmer af delegationen fik mulighed for at overvære to retsmøder, hvor domstolen afgjorde adoptionssager vedrørende danske ansøgere. Begge sager vedrørte hittebørn. Den formidlende organisations kontaktperson, samt lederen af det

⁷ For at gøre denne bestemmelse mere operationel har Familiestyrelsen efterfølgende tilladt, at de formidlende organisationer selv kan matche børn fra Etiopien med den ansøger, der står først på ventelisten og har en aldersrelevant godkendelse til det konkrete barn. Det er fortsat hensigten, at de formidlende organisationer ikke skal matche ud fra andet end objektive kriterier, herunder barnets alder. Hvis et konkret barns forhold afstedkommer, at den formidlende organisation må foretage den konkrete matchning efter andre parametre, skal matchningssagen derfor fortsat sendes til samrådet.

etiopiske børnehjem, som var oplyst som væрге for alle børnene, var til stede ved retsmødet. I hver enkelt sag bad dommeren organisationens kontaktperson bekræfte, at barnets navn var i overensstemmelse med dommerens oplysninger, hvorefter dommeren undersøgte, om der i sagen var dokumentation for MoWA's godkendelse af matchningen. Herpå bad dommeren lederen af børnehjemmet om ligeledes at bekræfte barnets navn, samt at barnet var i børnehjemmets varetægt. Adoptionen blev derefter godkendt.

Under det andet retsmøde blev sagen udskudt, da MoWA i sin godkendelse af matchningen havde opgivet navnet på et andet børnehjem end det, der på adoptionskontrakten var oplyst som væрге for barnet.

I sager med frigivne børn skal de biologiske forældre møde i retten og afgive samtykke til adoptionen, forud for rettens afgørelse. Retten kan dog vælge at træffe afgørelse i sagen uden forældrenes samtykke, hvis dette vurderes at være til barnets bedste. Det fremgik eksempelvis i et par af de matchningssager nævnet gennemgik inden rejsen (se kapitel 3), at retten havde valgt at afgøre sagen uden forældrenes samtykke, da man ikke kunne finde forældrene. Delegationen blev under rejsen ikke gjort opmærksom på forhold, der indikerede, at retten i sager med frigivne børn foretager yderligere handlinger forud for afgørelsen, end at sikre sig at dokumentationen er korrekt samt indkalde de nødvendige vidner.

5. DEN POLITISKE OG SOCIALE KONTEKST

Myndighedernes indstilling til international adoption

Som tidligere beskrevet i kapitel 3 er antallet af internationale adoptioner steget betydeligt inden for de seneste år. Ifølge UNICEF Ethiopia er fattigdom den overvejende faktor bag det høje antal børn til bortadoption i Etiopien. MoWA oplyste på et møde, at de etiopiske myndigheder er opmærksomme på den signifikante udvikling og ønsker i stigende grad at gøre international adoption til den sidste udvej og dermed nedbringe antallet af bortadoptioner. Også de lokale myndigheder gav udtryk for bekymring over udviklingen i antallet af etiopiske børn, der bortadopteret internationalt.

MoWA ønsker at fremme lokale plejeforhold og national adoption. MoWA oplyste, at nationale adoptioner ikke finder sted i betydeligt omfang. Nationale adoptioner foregår typisk i barnets lokalområde, hvor en familie tager et barn til sig som sit eget, uden et formaliseret familieskifte.

Der er velvilje hos de lokale myndigheder i Addis Abeba til at forbedre vilkårene for udsatte børn og deres familier. Delegationen blev på rejsen præsenteret for enkelte eksisterende projekter. AACAA omtalte muligheden for at lave sponsorater for børn af

fattige forældre. Bole Subcity nævnte et værested for børn over et år, hvor man prøver at hjælpe barnet til at blive i familien.

På trods af det umiddelbare ønske om at reducere antallet af internationale adoptioner, har de etiopiske myndigheder valgt at godkende flere og flere udenlandske NGO'er til at formidle international adoption fra Etiopien. Antallet af internationale adoptionsformidlende organisationer gennem de sidste 5 år er således fordoblet. Gennem denne praksis kan de etiopiske myndigheder indirekte have været medvirkende til at øge presset på adoptioner til udlandet. AACA oplyste, at der på tidspunktet for delegationens besøg var 40 private og fire offentlige børnehjem i Addis Abeba, der havde licens til at formidle børn til international adoption. Samtidig var der ifølge MoWA omkring 70 internationale adoptionsformidlende organisationer i Etiopien. Da nævnet var i Etiopien i 2004 var det tilsvarende antal 31 internationale organisationer i Etiopien med licens til at formidle børn til international adoption.

Men der hersker blandt de overordnende myndigheder også et ønske om at forbedre reglerne på området. Den danske ambassade kunne oplyse, at de etiopiske myndigheder er i færd med at skærpe reglerne for international adoption. Det etiopiske justitsministerium planlægger at skærpe tilsynet med de udenlandske organisationer, og der arbejdes aktivt i MoWA på at ratificere Haagerkonventionen. MoWA ønsker desuden at forbedre deres i alt seks guidelines vedrørende udsatte børn, herunder procedurerne for international adoption. MoWA udsendte i juni 2009 nye guidelines vedrørende de regler og etiske retningslinier, som MoWA stiller krav om, at alle nationale og internationale aktører i adoptionsprocessen skal overholde.

Både UNICEF Ethiopia og den danske ambassade var af den opfattelse, at uetisk adfærd i adoptionssager ikke kan afvises, men at det ikke er kendt i systematisk omfang.

Børn fra provinserne

Under besøgene hos de formidlende organisationers samarbejdspartner blev delegationen flere steder oplyst om, at en række af de børn, som børnehjemmene formidler til international adoption, er overflyttet fra de omkringliggende provinser til Addis Abeba. De børnehjem, der ikke allerede havde andre afdelinger i provinserne, påtænkte at starte afdelinger der.

MoWA kunne oplyse, at der også finder international adoption sted uden for Addis Abeba, men at alle adoptionssager afgøres ved Lidetta High Court, ligesom MoWA skal godkende matchningen i alle sager. Hvis barnet flyttes fra en anden region i Etiopien til Addis Abeba, skal den regionale myndighed tillade, at barnet overflyttes. Ifølge MoWA skal der foreligge en sådan tilladelse inden en adoption.

UNICEF var ikke bekendt med illegal systematisk overførsel af børn fra provinserne til Addis Abeba med henblik på adoption. 2/3 af de etiopiske børnehjem, der er god-

kendt til at formidle børn til international adoption, ligger ifølge UNICEF Ethiopia i Addis Abeba.

6. MØDER MED MYNDIGHEDER OG ORGANISATIONER

Ministry of Women Affairs

Lederen af afdelingen Protection, Care and Support of Children i Ministry of Woman Affairs, Mrs. Yayesh Tesfahunen, samt Mrs. Yenealem Mersha, Mr. Mulugeta og Mr. Hassan tog imod delegationen, AC Børnehjælp, DanAdopt samt Margaretha Getachew, vicekonsul på den danske ambassade.

MoWA fungerer som den centrale myndighed i sammenhæng med international adoption og foretager som tidligere beskrevet den formelle godkendelse af matchningen. Det er endvidere MoWA, der udsteder licens til, og fører tilsyn med de etiopiske børnehjem, der har licens til at formidle børn til international adoption. Mrs. Yayesh kunne oplyse, at denne opgave varetages af regionale afdelinger, som udfører tilsynet efter retningslinier udstedt af det føderale MoWA.

Delegationen blev på mødet orienteret om MoWAs nye guidelines for blandt andet international adoptionsvirksomhed i Etiopien, samt de etiopiske myndigheders ønske om at nedbringe antallet af internationale adoptioner samt forbedre de administrative regler og vejledninger på området. Etiopien har tiltrådt FN's Børnekonvention og planlægger at ratificere Haagerkonventionen.

De formidlende organisationer spurgte til de gældende regler for formidling af adoption til enesøgere samt hyppigheden af Follow-Up rapporter. Mrs. Yayesh kunne oplyse, at der ikke eksisterer et forbud mod at formidle børn til enlige ansøgere, men at man søger at formidle børnene til ansøgerpar. Ifølge MoWAs nyeste guidelines skal der udfærdiges en opfølgingsrapport et halvt og et helt år efter adoptionen. Efterfølgende skal der årligt udfærdiges en opfølgingsrapport, indtil barnet er 15 år gammelt.

Ministry of Justice – Child Charity Agency

Delegationen samt AC Børnehjælp, DanAdopt og en repræsentant fra den danske ambassade mødtes med mr. Ali Siraje fra Child Charity Agency under det etiopiske justitsministerium. Child Charity Agency udsteder blandt andet licens til de udenlandske organisationer, der ønsker at formidle børn til international adoption fra Etiopien.

Mr. Ali Siraje oplyste, at der på daværende tidspunkt var mere end 70 udenlandske adoptionsformidlende organisationer i Etiopien. I december 2009 vil justitsministeriet påbegynde en undersøgelse af, hvorvidt de udenlandske organisationers praksis lever op til de gældende etiopiske regler på området. Denne undersøgelse er planlagt til at være færdiggjort i februar 2010, hvor alle organisationers licens vil udløbe. Hvis en udenlandsk formidlende organisation ikke har overholdt de etiopiske regler, kan de ikke modtage en ny licens.

Den politiske hensigt med denne gennemgang var ifølge Mr. Ali Siraje ikke at begrænse antallet af udenlandske formidlende organisationer, men at sikre, at de etiopiske regler og retningslinier overholdes.

Hvis en udenlandsk adoptionsformidlende organisation får fornyet sin licens, vil den gælde i tre år. Organisationerne skal årligt rapportere om deres økonomiske forhold til justitsministeriet.

Politiet i Kirkos Subcity

Mrs. Mamo, Child Investigation Officer og fungerende leder af afdelingen for Children and Women Affairs, mødte delegationen, AC og DanAdopt, samt organisationens repræsentanter. DanAdopts kontaktperson, Dinkinesh Hadgu, fungerede som tolk under mødet.

Efter den nye proces for politiets indlevering af hittebørn er iværksat, skal politiet som tidligere nævnt i kapitel 4 indlevere alle hittebørn til de offentlige børnehjem. Når lokalbefolkningen har fundet et barn overdrager de enten barnet til politiet på politistationen eller ringer til politiet og beder dem hente barnet. Politiet tager derefter barnet med på hospitalet for at få barnet undersøgt. Dernæst overdrages barnet til det offentlige børnehjem. De nærmeste dage efter barnet er fundet, undersøger politiet sagen. De forhører sig blandt folk i det område, hvor barnet blev fundet, om nogen har kendskab til en kvinde, der kunne være barnets mor, eller om de har bemærket andet. Nogle gange finder politiet frem til moderen, og disse tilfælde oplyser moderen ofte, at hun har efterladt barnet, da det var resultatet af en voldtægt.

Politiet i Kirkos Subcity havde været underlagt den undersøgelse, der førte til procedureændringen for indlevering af hittebørn i maj 2009. Den nye procedure oplystes dog at være gældende for alle politidistrikter i Addis Abeba.

Addis Abeba City Administration, Bole Subcity og Kebele

Delegationen fik under rejsen mulighed for at mødes med repræsentanter for de tre led i Addis Abebas regionale myndighedsstruktur, der er involveret i adoptiosprocessen. Konkret mødtes delegationen, AC Børnehjælp og DanAdopt med følgende personer hos de tre myndigheder:

- Addis Abeba City Administration: Mrs. Genet Tadese, leder af Women and Children's Affairs Bureau
- Bole Sub City: Mrs. Zaide, leder af Women and Children's Affairs Office
- Kebele under Kirkos Subcity: Mrs. Zergeberia, dommer ved Social Court

Hovedpunkterne fra disse møder er beskrevet tematisk i kapitel 4.

Vedrørende de nye retningslinier for politiets overdragelse af hittebørn kunne AACA desuden oplyse, at de ikke er involveret i politiets efterforskning af barnets ophav, men alene gennemlæser politirapporten. AACA har således som udgangspunkt ikke en dialog med politiet om sagen.

UNICEF Ethiopia

Delegationen samt AC Børnehjælp og DanAdopt mødtes med Ted Chaiban, representant for UNICEF Ethiopia, og Douglas Webb, Chief of Section.

Det var UNICEFs opfattelse, at den udprægede fattigdom i Etiopien er den væsentligste udslagsgivende faktor for den markante stigning i antallet af internationale adoptioner fra Etiopien gennem de seneste år. Det kan naturligvis ikke udelukkes, at nogle adoptioner finder sted på et etisk uforsvarligt grundlag. De etiopiske myndigheder har den seneste tid haft fokus på frigivelse af børn under falske forudsætninger, og hittebørn, hvis status ikke har været korrekt. Efter UNICEF's opfattelse er trafficking af børn til international adoption ikke et systematisk fænomen i Etiopien.

MoWA har over for UNICEF anerkendt, at det etiopiske adoptionssystem kan forbedres på en række punkter, og tilkendegivet at der fremover skal gøres mere for at fremme lokale plejeforhold og national adoption. Hensigten med dette vil være at etablere reelle alternativer til international adoption for børn uden forældre. UNICEF har tilbudt at assistere MoWA i denne proces, herunder at medvirke til Etiopiens ratificering af Haagerkonventionen. UNICEF har siden 2007 arbejdet aktivt med at tilskynde den etiopiske regering til at ratificere Haagerkonventionen. I efteråret 2009 er der sket betydelig fremskridt med dette arbejde.

Frankrig og USA udgør to af de største modtagerlande i Etiopien. I 2008 hjemtog Frankrig omkring 500 børn, mens USA hjemtog omkring 2000 børn. UNICEF er ved at indlede et samarbejde med flere ambassader i Addis Abeba, herunder den amerikanske og franske ambassade, vedrørende rammerne for international adoptionsformidling i Etiopien. Delegationen gjorde opmærksom på, at de danske myndigheder gerne vil bidrage til samarbejdet, og den danske ambassade vil formentlig gerne deltage i denne arbejdsgruppe.

Den danske ambassade

Delegationen holdt et møde med den danske ambassadør, Pernille Kardel, og vicekonsul Margaretha Getachew. Det var ambassadens indtryk, at det internationale adoptionsområde gennem de seneste år er blevet vanskeligere at administrere for de etiopiske myndigheder, navnlig fordi stadigt flere adoptionsformidlende organisationer og lande involveres. De etiopiske myndigheder er dog i færd med at skærpe regelsættet på det internationale adoptionsområde, og der er sket en stor udskiftning af det administrative personale. Generelt set er korrupsion ikke et ukendt fænomen i Etiopien, men det systematiske omfang i adoptionsammenhæng er ikke kendt.

Datagrundlaget for domstolens afgørelser i adoptionsager kan siges at være spinkelt, da der ikke eksisterer et fødsels- eller befolkningsregister i landet. I de konkrete sager, hvor der har været anledning til at betvivle den foreliggende dokumentation for barnets status, vanskeliggør dette en opklaring af forholdene. Når børnenes alder skal omregnes fra den koptiske til den gregorianske tidsregning⁸ sker der nogle gange fejl, hvilket, sammenholdt med det manglende centrale personregister, kan være medvirkende til unøjagtigheder omkring børnenes alder.

Ambassaden bliver involveret i adoptionsprocessen, når barnets etiopiske pas er udstedt, og barnet skal have visum til Danmark. Det ville efter ambassadens opfattelse være mest hensigtsmæssigt, hvis begge formidlende organisationers kontaktpersoner fremover håndterer denne del af processen.

7. BESØG PÅ DE ETIOPIske BØRNEHJEM

De formidlende organisationer havde på tidspunktet for rejsens afvikling et samarbejde med i alt 10 etiopiske børnehjem. Delegationen besøgte på rejsen otte ud af de 10 etiopiske børnehjem, som de formidlende organisationer samarbejder med. Herudover besøgte delegationen AC Børnehjælps transitbørnehjem og DanAdopts børnehjem. Nævnet har på ingen af sine tidligere rejser besøgt så mange børnehjem som på denne rejse.

Som tidligere nævnt var tilsynsrejsens fokus rettet særligt mod regler og praksis vedrørende frigivelsen af børnene. Sammen med det høje antal af børnehjemsbesøg, afstedkom dette fokus, at delegationens besøg på børnehjemmene ikke – modsat tidligere tilsynsrejser – inkluderede længere rundvisninger på institutionerne.

⁸ Etiopien anvender sin egen kalender baseret på den koptiske kalender. Året har i alt 13 måneder, heraf 12 med 30 dage og én kort måned med 5 dage (6 dage i skudår). Den 11. september er den første dag i det etiopiske år (12. september efter skudår). Etiopiens kalender opererer med et senere fødselstidspunkt for Jesus, så man er knapt 8 år "bagude" i forhold til den vestlige, gregorianske kalender. Den etiopiske tidsregning er således omkring 7 år og 8 måneder bagefter vores tidsregning.

De følgende beskrivelser af delegationens indtryk under besøgene skal alene betragtes som et øjebliksbillede af forholdene på de forskellige børnehjem.

AC Børnehjælps samarbejdsparter

Som tidligere nævnt samarbejder AC Børnehjælp med to offentlige og fem private børnehjem. Delegationen besøgte det offentlige børnehjem Kebebe Tsehai, samt de 4 private børnehjem Almaz Ashine Children and Family Support Association, Kids Care – Children's Welfare Association, Sele Enat Mahiber og Edeget Orphanage.

KEBEBE TSEHAI

Kebebe Tshai er placeret på en stor grund, hvor børnene frit kan bevæge sig rundt. Der er en skolebygning på grunden, hvor børnehjemmets unge børn går i preschool. Alle børnene sover i en anden bygning, som er opdelt i fire stuer, et spiserum og et kontor. De lidt ældre børn får i den lokale skole.

Der er ca. 8 barneplejere på hjemmet i dagtimerne og 5-6 plejere om natten. Personalet har ikke nødvendigvis en relevant uddannelse, men der arrangeres løbende kurser i at observere og drage omsorg for børnene. Om dagen er der tilknyttet en uddannet sygeplejerske til børnehjemmet.

Børnehjemmet administreres af AACCA. Børnehjemmets leder, Mr. Aschenaki, oplyste, at børnehjemmet ikke er tiltrækkeligt forsynet med almindelige fornødenheder som eksempelvis bleer. Børnehjemmet har heller ikke det nødvendige udstyr til at veje og måle børnene eller lave helbredsundersøgelser. Da delegationen besøgte børnehjemmet, boede der i alt 52 børn i alderen 0-6 år. De større børn virkede overvejende til at være i fysisk trivsel, mens der blandt de helt spæde børn sås tegn på spædbørnsdepression og fysisk mistrivsel.

Billede fra
spisesalen på
Kebebe Tshai

Af de børnehjem delegationen besøgte var Kebebe Tshai det børnehjem, som havde de dårligste fysiske rammer. Børnehjemets leder og personale fremstod engagerede og imødekommende over for børnene.

ALMAZ ASHINE CHILDREN AND FAMILY SUPPORT ASSOCIATION

Da nævnet besøgte hjemmet opholdt omkring 75 børn i alderen 0-18 år sig på børnehjemmet. Børnehjemmet rådede over en række mindre klynger af små huse, herunder en skole, der tilsammen udgjorde en form for landsby. Børnehjemmet fremstod i en rar og hjemlig atmosfære.

Udover en række barneplejere var der ansat en psykolog og en række "legeterapeuter", og to gange om ugen var der en pædiater til stede. Personalet iværksatte sociale aktiviteter med børnene som eksempelvis små skuespil og billedkunst, samt afholdt individuelle og gruppebaserede samtaler med børnene omkring forskellige emner.

Billede fra
udendørsareal
på Almaz

Børnene virkede overvejende til at trives og udviste en naturlig reservation over for delegationen. Personalet virkede venligt og engageret i børnenes ve og vel.

Almaz Ashine Children and Family Support Association samarbejder med i alt fem formidlende organisationer, som ud over AC Børnehjælp består af 2 italienske organisationer og en hollandsk og en finsk organisation. Ved afslutningen af 3. kvartal af 2009 havde i alt 145 børn haft ophold på børnehjemmet, hvoraf 81 børn var blevet adopteret internationalt. En del af børnene blev overført fra provinserne via børnehjemmets lokale afdelinger i Etiopien.

KIDS CARE – CHILDREN'S WELFARE ASSOCIATION

Børnehjemmet ligger i et beboelseskvarter og består af flere små huse med en hyggelig og hjemlig atmosfære. Børnehjemmets leder, Mrs. Aster Assefa, oplyste, at hjemmet har tilstrækkelige ressourcer til at dække børnenes behov for tøj, senge og medicin. Da delegationen besøgte hjemmet opholdt der sig omkring 70 børn på børnehjemmet, hvoraf 30 børn var under 4 år.

De børn, som delegationen mødte under besøgte, virkede tilpasse. Personalet viste stor omsorg over for børnene og havde en god kontakt til dem. Der var fast tilknytning til sygeplejersker. Herudover tilså en pædiater regelmæssigt børnene. Alle spædbørnene havde et skema ved deres seng, hvor barnets mad, vægt og temperatur blev noteret sammen med barnets historie.

Børnehjemmet modtog børn fra det offentlige børnehjem, og havde inden for de sidste måneder før delegationens besøg modtaget i alt 15 hittebørn, hvoraf enkelte desværre var ved så dårligt helbred, at de døde efter ankomsten.

Ud over samarbejdet med AC Børnehjem har Kids Care – Children's Welfare Association et formidlingssamarbejde med organisationer fra Italien, Schweiz, USA; Sverige og Belgien. Mrs. Aster Assefa kunne desuden oplyse, at Kids Care – Children's Welfare Association er ved at opføre et nyt børnehjem, der skal fungere som modtagehjem for børn fra provinserne.

SELE ENAT MAHIBER

Børnehjemmet bestod af den mindre kontorbygning, samt en stor bygning, hvor børnene opholdt sig. På midten af grunden var en stort grønt areal. Da delegationen besøgte hjemmet var der omkring 20 børn. 8 af børnene var spædbørn. Det ældste barn var 13 år. Der er i alt 35 ansatte i organisationen. Hjemmets leder er Mrs. Hanna Birhanu.

Billede fra
Sele Enat Mahiber

Sele Enat Mahiber havde tre programmer, hvoraf børnehjemmet udgjorde det ene program. Den anden del af programmet var rettet mod mødrene, hvor institutionen yder økonomisk støtte til ét barns uddannelse og leveomkostninger samtidig med, at moderen får muligheden for at tage en uddannelse. Det tredje program udgør hovedparten af organisationens virksomhed og består af et sponsorprogram for børn over 6 år. I øjeblikket er der 18 børn involveret i programmet. Børnene modtager penge til tøj og mad. De børn, der udvælges til programmet, er oftest børn af arbejdsløse eller enlige forældre. For at kunne blive i programmet skal børnene passe

deres skolegang, og barnets værge skal møde op sammen med barnet for at modtage den månedlige udbetaling. Sponsoratet afsluttes, når børnene fylder 18 år. Børnehjemmet driver også tilsvarende sponsorprogrammer i landområderne.

Sele Enat Mahiber har, udover samarbejdet med AC Børnehjælp, et samarbejde om adoptionsformidling med 3 organisationer fra USA.

EDEGET ORPHANAGE

Børnehjemmet er beliggende i en nyere, bygning, hvor der opholdt sig i alt 43 børn, der alle var under 1 år gamle. Børnehjemmet blev etableret i starten af 2008 og var det nyeste børnehjem delegationen besøgte under rejsen. Flere af børnene var meget små og præmature. Enkelte børn blev sonde-ernæret og et enkelt barn havde iv-drop. Der var en sygestue med blandt andet et medicinskab og et iltapparat. Børnenes vitalitet og kontaktformåen var varierende. Der var både kontaktfulde og vitale børn, samt børn, der virkede unaturligt stille og apatiske.

Lederen af børnehjemmet, søster Zeneb Mequanint, har 20 års erfaring som neonatalsygeplejerske, og børnehjemmet modtager især børn med forskellige somatiske vanskeligheder. De børn, der ikke var spæde, blev aktiveret på madrasser. Ud over søster Zeneb Mequanint var der ansat en sygeplejerske og 20 plejere, der arbejder i to-holdsskift. Hvis der er behov for lægehjælp tilkaldes en bestemt læge.

Personalet bar under besøget mundbind med det formål at undgå at smitte børnene. Delegationen fandt under besøget, at brugen af mundbind hæmmede kontakten mellem plejerne og børnene, da børnene ikke havde mulighed for at forholde sig til plejernes mimik, herunder smil og mundbevægelser ved tale.

Endvidere blev børnene ikke flaskeernæret med det formål at undgå, at sutteflaskerne blev en smittekilde. Det er nævnets opfattelse, at den manglede stimulering af barnets sutterefleks kan have en negativ indflydelse på barnets udvikling, herunder særligt den sproglige udvikling. Der er desuden risiko for, at helt spæde børn ikke bliver tilstrækkeligt ernæret, når de får mælken på ske.

Alle børnene på hjemmet er principielt til bortadoption. Børnene opholder sig almindeligvis i meget kort tid på børnehjemmet, da de hurtigt efter ankomsten anvises til bortadoption. Hjemmet modtager ikke børn med større handicaps, og børn, der efter ankomsten til børnehjemmet viser sig at være HIV positive, flyttes til andre børnehjem.

Søster Zeneb Mequaint fortalte under besøget, at hun efter maj 2009 har modtaget børn, som er fundet efterladt på hospitaler, uden at AACA og Kebebe Tsehai har været involveret i overdragelsen. Søster Zeneb Mequaint begrundede dette med, at hospitalerne kender hendes professionelle baggrund som neonatalsygeplejerske, og derfor har kontakten hende direkte for at sikre sig, at børnene modtog den korrekte pleje.

Ud over samarbejdet med AC Børnehjælp samarbejder børnehjemmet alene med én spansk organisation. Hjemmet har ingen børn fra landområderne i sin varetægt, men vil gerne på sigt etablere et lignende hjem i landområderne.

DanAdopts samarbejdspartner

DanAdopt samarbejder med tre private børnehjem – Tikuret Lesetochi Ena Lehitsanat Mahiber, Hope Orphanage, og Enat Alem.

TIKURET LESETOCHI ENA LEHITSANAT MAHIBER

Organisationen driver to børnehjem med i alt 50 børn, hvoraf de 26 var på hjemmet i Addis Abeba. Det andet børnehjem er placeret i en sydlig provins i Etiopien. Hvis det ikke lykkes at genforene børnene med deres biologiske familie inden for 2 måneder, bliver de overført til børnehjemmet Addis Abeba.

Børnehjemmet er beliggende i en nyere bygning i flere etager. Der var generelt gode pladsforhold og en god vedligeholdelsesstandard, og der herskede en hjemlig og hyggelig stemning. Børnene var i aldersgruppen 0-10 år, hvoraf de fleste var under et år gamle. De børn, delegationen mødte, virkede veltilpasse og glade. Personalet fremstod tilstedeværende og meget omsorgsfulde over for børnene. Børnehjemmets leder, Ms. Asayech Yirega, har mange års erfaring som børnesygeplejerske og fokuserer i sit arbejde meget på at uddanne sit personale, herunder hvordan de kan stimulere børnenes tilknytning.

Billede fra
spædbørnsafdelingen
på Tikuret

På børnehjemmet i Addis Abeba var der tilknyttet 20 "Nannies" (en 6 måneders lang uddannelse), 3 sygeplejersker og to læger på deltid. Børnene bliver mindst én gang om måneden undersøgt af lægen.

Organisationen rådgiver desuden kvinder i lokalområdet om HIV/AIDS, familieplanlægning og andre helbredsrelaterede emner, samt iværksætter andre tiltag med det formål at forbedre forholdene for lokalbefolkningen. Institutionen påbegyndte sin internationale adoptionsformidling i 2007. Ud over DanAdopt samarbejder børnehjemmet med en amerikansk organisation.

HOPE ORPHANAGE

Børnehjemmet var placeret i en ældre vinklebygning, og der var en udendørs legeplads.

Da delegationen besøgte børnehjemmet, boede der 10 mindre børn og ét større barn. De børn, delegationen mødte under besøget, lå i deres senge. Der var sparsomt plads til, at børnene kunne opholde sig på gulvet i rummet. Omfanget af personale forekom sparsomt. Der var tilknyttet en sygeplejerske til hjemmet og børnene bliver med regelmæssige mellemrum målt og vejret. Ved behov for lægehjælp bringer børnehjemmet barnet til en nærtliggende lægeklinik.

ENAT ALEM

Børnehjemmet har to afdelinger, hvor den ene fortrinsvis er til mindre børn og den anden til de større børn. Da delegationen besøgte børnehjemmet var der 32 børn på afdelingen for de mindre børn. Heraf var 4 børn svært handicappede. På afdelingen for større børn var der 42 børn.

Billede fra
spædbørnsstue på
Enat Alem

Begge hjem bestod af flere bygninger. Udover barneplejersker var der til de to hjem tilknyttet 7 sygeplejersker, 2 psykologer og 2 læger. I bygningerne for de mindre børn var mulighed for, at børnene kunne komme ud på gulvet og lege på et tæppe. På afdelingen for de større børn virkede børnene generelt glade. Nogle af børnene var meget kontaktsøgende.

Enat Alem modtager børn med mangeartede vanskeligheder. Børnehjemmets leder, Mr. Aderajew Zewale, oplyse, at nogle af børnene var handicappede, smittet med HIV eller havde sociale vanskeligheder. Der herskede en imødekommende og engageret atmosfære på børnehjemmet, og man fik indtryk af, at der blev lavet mange aktiviteter med børnene.

Billede fra
Taekwondo-
opvisning
på Enat Alem.

Helbredsoplysninger på børnene

Som beskrevet i kapitel 3 viste nævnets gennemgang af en række matchningssager fra Etiopien, at der i ingen af sagerne fra AC Børnehjælp forelå oplysninger om barnets udvikling, inden dets ankomst på transitbørnehjemmet. Som tidligere nævnt i skemaet i kapitlet 2, er det i DanAdopts tilfælde som udgangspunkt alene børn fra Enat Alem, der efter matchningen overføres til DanAdopts børnehjem. I de sager, som nævnet gennemgik vedrørende børn formidlet fra Enat Alem, forelå der i alle sager oplysning om barnets helbredstilstand under dets ophold på Enat Alem.

Under rejsen blev delegationen oplyst om, at børnehjemmene som udgangspunkt registrerer børnenes helbredsmæssige tilstand ved deres ankomst til det etiopiske børnehjem. I de fleste tilfælde registreres også børnenes udvikling fra ankomsten til matchningen.

Nævnet har efterfølgende bedt de formidlende organisationer fremover at sørge for, at der i matchningssagen foreligger alle helbredsoplysninger, som er udarbejdet af det etiopiske børnehjem om barnet fra ankomsten til det etiopiske børnehjem til matchningen.

Samlet vurdering af børnehjemmene

Samlet set efterlod børnehjemmene og deres personale og ledelse et positivt indtryk. Mange børnehjem havde begrænsede midler til rådighed og de fysiske rammer fremstod i nogle tilfælde mangelfulde. Generelt set herskede der en imødekommen-

de stemning på hjemmene. Personalet virkede oprigtigt engagerede i børnene og delegationen fik indtryk af, at der blev draget den omsorg for børnene, som det efter de økonomiske og personalemæssige ressourcer var mulig.

Det fremgik af besøgene på de etiopiske børnehjem, at den ændrede procedure for politiets indlevering af hittebørn har ført til, at antallet af indleverede hittebørn er faldet på nogle børnehjem, mens det på andre børnehjem er uændret. To børnehjem – Almaz og Kids Care – oplyste desuden til delegationen, at de fortsat modtog hittebørn direkte fra politiet. Edeget modtog desuden stadig hittebørn direkte fra hospitalet. Nævnet vil blandt andet have fokus på disse aspekter i sit opfølgende tilsyn med adoptionsformidlingen fra Etiopien og den nye procedures udformning og administration.

8. AC BØRNEHJÆLPS "GLADE BØRN I GRØNNE OASER"

Delegationen fik på rejsen endvidere mulighed for at se AC Børnehjælps projekt "Glade Børn i Grønne Oaser" i Entotobjergene nordøst for Addis Abeba. Delegationen var ledsaget af Jonas Parello-Plesner, projektmedarbejder i AC Børnehjælp, Ina Lykke Jensen, samt direktøren og vicedirektøren for den etiopiske organisation "Integrated Family Service Organization" (IFSO), som er AC Børnehjælps samarbejdspartner på projektet.

Projektet startede i 2006 og løber frem til 2011. Formålet er at hjælpe flere tusinde udsatte børn og deres familier i og omkring syv bjerglandsbyer i Entoto-bjergene.

Nævnet besøgte to landsbyer i området og fik lejlighed til at hilse på en af de berørte fattige familier, der havde modtaget støtte fra projektet. Projektet har til formål at sikre et mere langsigtet forsørgelsesgrundlag for familien. Familien havde blandt andet modtaget støtte til at plante et antal frugttræer, etablere urtehaver til produktion af grøntsager og opsætte bistader i forbindelse med familiens bolig. I området er der etableret grundskoleundervisning til de yngste børn, så de kan få undervisning uden først at skulle ud på en lang og ofte farlig skolevej. Dertil kommer øget socialrådgivning og øget indsats for at forebygge sygdomme i alle involverede landsbyer.

Billede fra en af de
to landsbyer
delegationen
besøgte

I den anden landsby fremviste IFSO og AC Børnehjælp en skolebygning, som er opført under projektet, samt et vandreservoir, der gør det muligt for lokalbefolkningen at hente vand ved landsbyen og dermed undgå at skulle gå flere kilometer for at hente vandforsyninger.

9. KONKLUSIONER OG ANBEFALINGER

På rejsen fik delegationen et grundigt indblik i det etiopiske adoptionsområdes struktur og forvaltning, samt den kulturelle og sociale kontekst som den internationale adoptionsvirksomhed i Etiopien fungerer i.

Nævnet fik mulighed for at møde repræsentanter for alle de etiopiske myndigheder, der er involveret i adoptionsprocessen, undtagen Federal First Instance Court, hvor adoptionssagen afgøres. Dog fik enkelte rejsedeltagere mulighed for at overvære to retsmøder.

Delegationen fik under besøget indtryk af, at der er rettet en høj grad af opmærksomhed mod det internationale adoptionsområde, og at der udvises interesse for at begrænse en yderligere ekspansion af området. Særligt de overordnede myndigheder, MoWA og Justitsministeriet, havde stor interesse i at berette om de aktuelle initiativer til at forbedre reglerne og administrationen af området. Enkelte lokale

myndigheder udviste under møderne skepsis over for følgerne af den store efterspørgsel på det etiopiske adoptionsområde.

Som tidligere nævnt var fokus for rejsen at indsamle viden om praksis og regler i adoptionsprocessen i Etiopien, herunder særligt frigivelsesprocessen, samt de generelle procedurer de enkelte myndigheder følger i en adoptionssag. Det indblik, som delegationen under rejsen fik i en række forhold vedrørende adoptionsprocessen, ville ikke have været muligt at opnå på anden vis. Generelt set var de etiopiske myndigheder imødekommende og indstillet på dialog og vidensdeling med delegationen, men sproglige barrierer og forskellige samtalekulturer satte sit præg på delegationens samlede udbytte og mulighed for at drage helt klare konklusioner vedrørende adoptionsprocessen. Delegationen fik således et bedre billede af de konkrete led i adoptionsprocessen, men rejsen afstedkom også en række nye oplysninger, der giver anledning til at fortsætte et tæt tilsyn med formidlingen fra Etiopien

Helt konkret giver den indsamlede viden delegationen anledning til anbefale, at der føres et fremadrettet fokus mod effekten af følgende tre forhold:

- ◆ Addis Abeba City Administrations formidling af hittebørn til private børnehjem
- ◆ Formidling af børn fra provinserne
- ◆ Forbedring af regler og administration på det etiopiske adoptionsområde

Familiestyrelsen havde inden rejsen gjort nævnet opmærksom på, at den hollandske formidlende organisation Wereldkindern i efteråret 2009 iværksatte en undersøgelse af baggrundsoplysningerne i en række af deres egne sager vedrørende frigivne børn. Nævnet har anmodet de hollandske myndigheder om at få oplysning om udfaldet af undersøgelsen. UNICEF Ethiopia oplyste desuden under rejsen, at hollandske og franske myndigheder i øjeblikket undersøger, hvorvidt de biologiske forældre bliver tilstrækkeligt informerede om den fulde konsekvens, når de frasiger sig deres børn. Delegationen blev under rejsen ikke gjort opmærksom på andre konkrete forhold eller sager, som indikerede mangelfuld oplysning af de biologiske forældre, men under hensyn til UNICEF's oplysninger og eventuelt udfaldet af Wereldkinderns undersøgelse, bør frigivelsesprocessen i sager med frigivne børn også være et særligt fokuspunkt ved fremtidige tilsyn med adoptioner fra Etiopien

Addis Abeba City Administrations formidling af hittebørn til private børnehjem

Delegationen blev oplyst om denne procedureændring af Addis Abeba City Administration og under resten af tilsynsrejsen var det vanskeligt at opnå et helt klart billede af, hvorledes den nye procedure blev forvaltet. Delegationen modtog i nogle tilfælde modsatrettede oplysninger om proceduren, og nogle myndigheder havde slet ikke kendskab til de nye retningslinier.

Det forhold, at det ikke længere er politiet i Addis Abeba, men i stedet Addis Abeba City Administration, der vælger hvilke private børnehjem hittebørn anbringes på, har udkrystalliseret en anden problemstilling, hvor det i nævnets optik er centralt,

hvorledes AACAA vælger at forvalte denne kompetence, særligt set i forhold til at AC Børnehjælp gennem en længere årrække har haft et aktivt formidlingssamarbejde med AACAA og to af deres børnehjem, herunder Kebebe Tsehai, hvor politiet i Addis Abeba efter sigende har anbragt hittebørn siden maj 2009. Det vil også være relevant at få dette nærmere belyst, da nogle børnehjem i oktober 2009 fortsat fik overdraget hittebørn uden om AACAA direkte fra politiet eller hospitaler. Kids Care og Almaz oplyste, at de fortsat fik overdraget hittebørn direkte fra politiet og Edeget modtog børn direkte fra de hospitaler, hvor børnene var blevet efterladt. Fremadrettet vil det endvidere være centralt at rette fokus på, om denne procedureændring har medført en ændring i DanAdopts og AC Børnehjælps formidling, herunder fordelingen mellem hittebørn og frigivne børn. Efter maj 2009 har nogle børnehjem slet ikke modtaget hittebørn, mens andre børnehjem i denne forbindelse ikke har oplevet en ændring.

Som tidligere anført vil nævnet bede den danske ambassade i Addis Abeba hjælpe med at kaste lys over disse forhold.

Formidling af børn fra provinserne

Delegationen modtog under rejsen oplysninger fra flere børnehjem, der indikerede, at der fremover vil være flere børn, der overflyttes fra provinserne til Addis Abeba med henblik på international adoption. Mange af de børnehjem delegationen besøgte gav udtryk for, at de enten allerede var engagerede i landområderne eller havde intention om at iværksætte dette. Fænomenet synes på tidspunktet for tilsynsrejsen ikke at have et omfattende omfang og UNICEF Ethiopia havde ikke kendskab til en systematisk formidling af børn uden for Addis Abeba. Det er dog delegationens opfattelse, at der eksisterer en risiko ved, at børn overflyttes fra andre provinser til Addis Abeba.

Det vil i sådan en situation være centralt at sikre sig, at børnenes status som børn, der er frigivet til adoption enten med samtykke fra forældrene eller som hittebørn, ikke ændres i forbindelse med at børnene flyttes til en anden provins. Herudover er politiets rolle ved indlevering af hittebørn ukendt i andre dele af Etiopien, idet delegationen fik oplyst, at de nye procedurer for politiets overdragelse af hittebørn, kun finder anvendelse i Addis Abeba.

Da der ikke eksisterer et fødsels- eller befolkningsregister i landet, vil myndighedernes kontrol med frigivelsesprocessen være begrænset. Dette kan også have en indflydelse på muligheden for at udøve kontrol med bortadoption af børn, der overflyttes fra provinsen til Addis Abeba. Sammenholdt med tendensen til en øget formidling fra provinserne vil det være centralt at holde et fremadrettet fokus på denne problemstilling.

Forbedring af regler og administration på det etiopiske adoptionsområde

De etiopiske myndigheder er opmærksomme på den stigning i antallet af internationale adoptioner, der har fundet sted i løbet af de seneste år, hvilket har udmøntet

sig i en interesse for at håndtere problemet indadtil. Myndighederne gav indtryk af, at de ønsker at begrænse det fremtidige omfang af internationale adoptioner ved at forbedre familiernes økonomiske forudsætninger for at beholde børnene, samt etablere flere alternativer til at tage vare på socialt udsatte børn, således at international adoption i højere grad fremstår som et reelt sidste alternativ og ikke den eneste mulighed for barnets videre velfærd. Der var desuden et vist omfang af politisk velvilje over for at underskrive Haagerkonventionen.

UNICEF Ethiopia oplyste, at ikke kun de etiopiske myndigheder, men også en række ambassader i Addis Abeba, aktuelt arbejder aktivt på at forbedre systemet og øge sikkerheden omkring adoptionsformidlingen. UNICEF Ethiopia indgår desuden aktivt i reformarbejdet sammen med både myndigheder og ambassaderne. Det var delegationens indtryk, at UNICEF Ethiopia havde fulgt udviklingen på det etiopiske adoptionsområde over en længere periode og havde en god fornemmelse for områdets generelle struktur og dets eksisterende svagheder.

Det vil således være interessant at følge udviklingen på det internationale adoptionsområde i Etiopien. De etiopiske myndigheder har i løbet af de seneste år tilladt, at stadig flere internationale organisationer formidler børn til international adoption og det er ikke hensigten at begrænse antallet, men derimod at undersøge om de følger reglerne. Ønsket om at skærpe reglerne på området vil således stadig være præget af en større efterspørgsel, hvilket stiller betydelige krav til administrationen af området. Henset til de begrænsede ressourcer, der eksisterer i landet til at gennemføre, implementere og praktisere de tilstrækkelige reformer, er det ikke muligt at forudse effekten af den politiske velvilje over for reformer på området.

Henset til det store antal internationale adoptioner i Etiopien, de administrative visioner for en reformering af området, AACAs øgede rolle i anbringelsen af hittebørn samt den geografiske forskydning i feltet af børn til international adoption er det delegationens opfattelse, at det vil være hensigtsmæssigt at fortsætte et tæt tilsyn med adoptionsformidlingen fra Etiopien til Danmark, samt styrke det internationale samarbejde om vidensdeling på området.